Horváth Péter

Kisztihand

részlet

Hátamon a zsákom,
zsákomban a mákom.
Mákomban a rákom,
kirágta a zsákom.

1.

Saját ágyam nincs, de van matrózruhám, bársony hosszúnadágom, hímzett gyerekzsebkendőim, hócipőm, hajcsatom. Puha tediber-bundám is van, azt apám öccse, Otti bácsi küldte Amerikából, pedig őt nem is ismerem.

Időben disszidált, megjegyzem.
Jaj, Rudi, fogd már be a szád!
Ez a személyes meggyőződésem!
Mid van neked?!
A kardom is megvan még!
Eladtam tavaly a handlénak.
Miért vagy gonosz velem, Gizke?

A kastélyban személyes holmija nem lehet senkinek. Nekem mégis megmarad a kisdobosjelvényem.

Leng a selyem lobogónk, rőzseláng van közepébe…

Énekelünk a szélfútta, boltíves kapualjban. A napos felvonja a zászlót. Nincs kivágva a közepe, mint annak, amit nagyapám őriz a katonaládájában, összehajtogatva.

Apádtól kaptam, megjegyzem.

Még hogy az apjától?! Én hoztam fel azt a kurva zászlót az udvarról, mikor jöttek a ruszkik, mert a porolón hagyta valamelyik marha.

Hazafi, megjegyzem.

Halálom megállítja az időt, mindent jelenné tesz, hogy utolsó szempillantásomba zárja mindazt, ami történt velem. Most még csak gyakorol. Évtizedeket nyel el, hogy azokból egy árva hangra

se emlékezhessek. Más pillanatokat lassítva vetít a szemhéjam mögé, hogy azokat nézzem, ahelyett hogy tudnám, miért indultam a konyhába.

Mosolygó nézés és jólnevelt arc,
mögötte fájjon akármilyen harc…

Fejből tud minden operettet, kacag a bárónő a harmadik emeleten.

Mert folyton rádiót hallgat.

Komolyan mondom, te Gizi, meg kell zabálni ezt a gyereket!

Vagy betörni az orrát, gyomorszájon vágni, ahogy a Szamaras Tóth, amikor nem akarom nekiadni a jelvényem.

Behajítja a trágyadomb közepébe.

Itt nincsenek kisdobosok, apám.

A vacsoráról ki kell csempésznem neki a hitlerszalonnámat.

Hunyorogva toporgok a reggeli homályban a konyhaasztalunk és a mosogatógépünk közt. Ha visszatolatok a munkaodumba, rendszerint eszembe jut, miért indultam. Általában azért, hogy újabb kávét főzzek a már megivott hajnali három adag után, negyediknek.

Naponta egynél többet nem ihat, Péter.

Új rákásznőm „életvezetési tanácsokkal" lát el.

Napi fél kiló friss zöldség és gyümölcs. Ami éppen érik. Legalább napi fél óra séta. És pozitív szemlélet.

Anyánk elvisz minket nyaralni, Bükkszentkeresztre. A pacákja motorbiciklijén megyünk, százhuszonötös Csepelen. Én a tankon, öcsém a hátsó ülésen kuporgó anyánk ölében. Erdészházban lakunk, távol a falutól. Az út tele van tehénlepénnyel.

Mit fogunk itt csinálni?

Szedtek friss szamócát.

Mi az a szamóca?

A legegyszerűbb szavak jelentése is elvész a fejemből időnként. Ne törődj vele, mondja a feleségem, én szavak nélkül is szeretlek. El kell gondolkodjam ezen.

Mi lesz velünk a szavaink nélkül?

Mi marad?

Öcsém dadogni kezd, az első hét végén átkerül a hugyos hálóba. Két és fél évvel fiatalabb nálam, évvesztes. Én negyedikes vagyok, ő elsős. Próbálom neki elmagyarázni, hogy anyánk nem örökre hagy el bennünket, csak átmenetileg.

Bömböl és leköp.

Éjjel meg bevizel.

Huszonnyolcan lakunk az emeleti nagyhálóban. Mindenki alszik már, csak én nem. Orrom elé emelem a kezem. Nem látom, de érzem rajta a leheletem.

2.

Régi rákásznőmet másfél éve kapom.

Fél évvel korábban gondjaim akadnak a székeléssel. Addig „egy ülésben" végezem, reggelente. Aztán kell, de nem jön; vagy jön, pedig nem kell.

Van ez így, megjegyzem.

Nagyapám nagy hipochonder.

Nézd meg a nyelvemet, Gizke!

Mit nézzek rajta?

Nem fehér?

Nem.

Három napja nincs székletem.

Ott az irrigátor.

El fogok pusztulni, bélcsavarodásban.

Megemelítem nehézségemet doki barátomnak. Már régen bele kellett volna nézzek az ülepedbe, nevet. Bódító injekciót ad. Mire magamhoz térek, már csak a nővér van a vizsgálóban. Végzett a doktor úr, mondja, felöltözhet. Kirongyolok az udvarra, hogy rágyújthassak. Telefonom megcsörren. Ne siess annyira! Csak harminc centi mélyig jutott benned a műszer.

Miért? Elromlott?

Daganat van a beledben.

Egy ütést kihagy a szívem.

Agyő, te szőke gárdahadnagyom, agyő!

Tíz nappal később a barátom barátja simán megoperál. Egy hónap múltán már Otti bácsi fiával vitorlázom a Michigan tavon. Minden nap kikötünk ennivalót venni. Ha messze van a bolt, a visszaúton rogyadozik a lábam, nehezen lélegzem.

Unokatestvérem angolul nyugtat.

One bad breath is better than no breaths at all.

Gyakoroljuk a nyelvet.

Ősz elején kell megjelennem ellenőrző vizsgálaton. Ott találkozom első rákásznőmmel.

Ötvenes, napbarnított asszony.

Áttétet találtunk a májban.

Csak nem az enyémben?

Nem ajándékoz meg a mosolyával.

Hónapig járok intravénás kezelésre. Mérget csöpögtnek az ereimbe. Délelőtt émelygek és fosok, délutánra se erőm, se életkedvem. Karácsony előtt összehívják az onkotímnek nevezett orvoscsapatot, megtárgyalják, „mi legyen a májjal". A műtét, amellyel beteg felét kivágják belőlem, nem olyan sima, mint az előző, de sikeresnek ítélik, további, gyógyszeres kezelés mellett. Kérdem a rákásznőt, mikorra irtják ki belőlem végleg azt a kurva rákot.

Ne használjon trágár szavakat, kérem.

Nem kedvelem, amiért nem kedvel.

Nevelőnő sakkozik velem a tanulószobán, a többiek a házifeladatukkal vesződnek. A kastélyban én vagyok a legokosabb. Ez hamar kiderül a falusi iskolában, ahová reggelente átnyargalunk a kastély melletti gesztenyeligeten.

Vadgesztenye, megjegyzem.

Latinul aesculus.

Nagyanyám mindent tud. Esténként keresztrejtvényt fejt a fekete asztalunknál, ami alatt ólomkatonáim csatáznak.

Nem ólomból vannak, megjegyzem.

Öregapám a bélyegeivel szöszmötöl az íróasztalánál.

Bádogból stancolják őket.

Rózsafa íróasztala van, arany pecsétgyűrűje. A követ eladták belőle. Az ékszerész kiöntötte a helyét arannyal.

Rézzel, megjegyzem.

Arannyal csak a tetejét futatta be.
Ritka pillanat, nagyszüleim egyetértenek.

Ha jó kedve van, nagyapám titoknoknak nevez, barackot nyom a fejemre. Megtekeri öklét a búbomon. Nem fáj, inkább vicces. A kokányt is fejtetőre adják, ököllel. Magasról zúdul le, tiszta erővel. A hatodiktól a szavak összezavarodnak a fejben, az orr folyni, a szem könnyezni kezd. Kuss, mondja a Szamaras, ha megint ötöst hozol, újra megkapod mindet. Zuhognak a kokányok, már számolni se tudod őket. Másnap mégis jelesre felelsz számtanból, hiába tudod, hogy este mit kapsz érte.

Új gyógyszerem mellékhatása tönkreteszi a talpamat. Zsibbad és bizsereg. Lábujjaim égnek. Minden lépés nehezemre esik. Valamit érezhet ebből a kutyám, mert ha reggelente kakálni viszem, nem viháncol, nem rángat a pórázánál fogva, nem ugat meg minden szembejövő ebet. Hallgatagon kutyagol mellettem, időnként aggódva felnéz rám. Igyekszem úgy lépkedni, mintha nem élő tűzön járnék.

Felírok magának még egy gyógyszert, enyhíti a neuropátiás tüneteket.

Sarkam bőre alá lüktető vízhólyagok nőnek, képtelen vagyok lábra állni. Nem veszem be a rákásznőm egyik piruláját sem. A hólyagok másnap felszívódnak, rákom a markába nevet.

3.

Keresztények, sírjatok,
mélyen szomorkodjatok,
keseregjen minden szív,
aki Jézusához hív.

Pici néniék velünk átellenben laknak a gangon.
Srévizavég, megjegyzem.
Három savanyú vénlány. Ilona, Margit és a Pici.
A vénlány azt jelenti, titoknokom…
Fogd be a szád, Rudi, ne akard, hogy én fogjam be!

Ha a piros versenyautóm feléjük kanyarodik a gangon, Pici néni kinyitja az ablakukat, magához int. A nagyszüleid el fognak kárhozni, de te talán még megmenekülhetsz!

Az autót is Otti bácsi küldte, amerikai elemmel. Van kormánya, sebességváltója. Hosszú drótizével kell irányítani, hogy kanyarodjon.

Leparkolom az ablak alatt.

Mi az, hogy elkárhozni?

Nincsen abban irgalom,
hozzád buzgó fájdalom,
aki téged meg nem szán,
ó Jézus, a keresztfán.

Pici néni minden nap új szakaszt tanít nekem.

Szent testednek sebeit,
Vérrel buzgó kékeit,
A ki látja és nem sir,
Élő hittel az nem bir.

Jó hallásom és csengő hangom van, nem véletlenül lettem nótafa a kisdobos őrsben.

A kősziklák repednek,
nap és hold sötétednek,
minden élő megindul,
csak a bűnös nem búsul.

Zeng a ház, ahogy énekelek.

Nagyanyám kirongyol a konyhából a körfolyosóra.

Jössz haza azonnal?! Nézze meg az ember! Maga meg ne hülyítse ezt a szegény gyereket, Pici, mert velem gyűlik meg a baja!

Hatalmas tüdeje van. A házban mindenki tart tőle. Légó-parancsnok volt a háború alatt.

Helyettes, megjegyzem.

Pici néni becsukja az ablakot, kisautómat visszakormányozom a mi ajtónk elé.

Szállj szívedbe, sirasd meg
vétkeidet, s fontold meg,

hogy az Isten Fia volt,
aki érted így megholt.

Nagyanyám beparancsol a lakásba.

Verd ki a fejedből ezt a szamárságot! Meg ne halljam még-egyszer!

Szolmizálva se?

Más nem hiányzik, mint hogy az iskolában azt higgyék, ilyesmire tanítunk. Épp elég, amit a lüke apád művelt.

Apám azt tanította, ha felnőve kommunista leszek, mint ő, bármit elérhetek, csak teljes szívemből akarnom kell, és keményen megdolgoznom érte. Karácsonyra villanyvonatot kérek tőle. Cserébe megígérem, hogy minden nap kiviszem a szemetet a ledobóba, az öcsém szétdobált játékait is elrakom lefekvés előtt.

Az ígéret szép szó, ha betartják, úgy jó.

Apámat karácsony előtt elviszi az ávó.

Pufajkások, megjegyzem.

Onnantól kezdve semmit nem akarok teljes szívből, nehogy megint csalódnom kelljen.

Azt kell szeretni, ami van.

Amíg beledöglesz, megjegyzem.

Azt mégis teljes szívemből akarom, hogy a kastélyból hazakerüljek. De hova haza? Újra egyedül, a nagyszüleimez, vagy anyánkhoz, a hugyos öcsémmel?

Nincs esélyünk arra, hogy megkedveljük egymást. Amíg együtt lakunk a messzi időben, nem tud kimászni a kiságyából. Üvöltve rázza az ágyrácsot, vegyél ki innen! Leterítem a tigris-pokróccal. Akkor nyugton marad. Mintha nem is lenne.

Apánkat lecsukják, lakásunkat elveszik, anyánkat elbocsátják. Békéscsabán kap ideiglenes munkát, odaköltözik az öcsémmel, albérletbe. Én a szüleihez kerülök, Pestre. Havi száz forintot fizet nekik az ellátásomért. Ha nagyritkán meglátogatnak, ők alszanak a kihúzott rekamiéaljban, nekem a földre ágyaznak.

Kérdem Pici nénit, mi lett Káinnal, miután az öccsét agyonütötte.

Isten elűzte őt Édentől keletre.

4.

Régi rákásznőm mosolyog. Új orvoshoz kerül, uram. Én pár év múlva nyugdíjba vonulok, nem szeretnék addigra beleszakadni az örökös munkába. Képtelen vagyok már minden nap reggeltől estig…

Nézem a fülbevalóját, nyakláncát, színes karkötőit.

Péter, ugye?

Másfél év után először szólít a keresztnevemen.

Ne aggódjon, jó kezekbe kerül.

Csépeli a számítógépe klaviatúrját.

A zárójelentést már várják a nővérpultnál, mondja.

Kattog a nyomtató.

Ja, igen. Intéztem új petcétét magának. Felhívják majd, hogy mikorra várják.

Lendületes mozdulattal írja alá a kinyomtatott lapot.

Gondozott körmei ragyognak.

Sok szerencsét és kitartást a továbbiakra.

Átnyújtja a papírt.

Nincs jegygyűrűje.

5.

Kuksinak hívják az első szerelmemet. Az Erkel utca túloldalán laknak, ablakaik a mieinkkel szemben csillognak a rövid napsütésben. A nap gyorsan átrepül a szűk utca fölött. Kuksi még azután is ott áll az ablaka mögött, ahogyan én is. Mindketten úgy teszünk, mintha véletlen volna. Szemembe néz. Én az övébe.

Szeretni kell,
Ennyi az egész.
Terólad engem lebeszélni nehéz.
Te leszel majd a párom, mással nem cserélsz.

Zenél a nagyapám öreg rádiója.

A kastélyban nincsenek lányok. A falu iskolájában koedukált, összevont osztályba járunk, másodikosok és negyedikesek, külön padsorban. Amíg mi írunk vagy számtanpéldát oldunk meg, a tanítónő a másodikosoknak magyaráz.

Azután fordítva.

Mindent háromszor mond el.

Unalmamban megpróbálok elkapni egy legyet.

Nem sikerül.

Padtársamnak csak egy karja van, mégis elkapja.

Gémkapocsból hajlítgatom a kiskocsit. A drót szabad végét belenyomom a légy hátába. Nem döglik bele, vonszolja a szekeret a lejtős padon, lentről föl, a tintatartó felé. Ujjammal terelgetem, nehogy beleessen.

A másik padsorban másodikos, barna kislány ül, egyvonalban velem. Szeme sarkából lesi, mit művelek. A légy nem mozdul többet. Kihúzom belőle a szekér rúdját, a döglött legyet átpöcökölöm a lány padjára.

Tantónéni, kiált, ez az intézetis agyonbaszott egy legyet!

Beteszem a padba a drótszekeret, kihúzom magam. Hátratett kézzel ülök, mindenkinek így kell, ha nem írunk éppen. A tanítónő a padtársamat inti magához. Mutasd a körmödet! Nem én voltam! Nem kérdeztelek. Vonalzóval csap az elébe tartott körmökre. Padtársam felszisszen, pedig a körmös nem fáj annyira, mint a kokány, amit ezért majd a hálóban kapok.

Nem a hálóban kapnak el, hanem hátul, az ebédlő mögött. Nem akarok hinni a szememnek. Az öcsém is velük van.

Mit érdemel a bűnös, kérdi tőle a Szamaras.

Halált, mondja az öcsém, hugyáljon be!

Nem dadog.

Szeme se rebben, mikor letérdeltetnek, és kiosztják nekem a kokányokat. A tizenkettediktől bevizelek. A huszadik kiüt. Fekszem a földön. Könnyeimen át látom, ahogy elvonulnak. Öcsém a Szamaras nyakában.

Te fasza csávó leszel. A bátyád köpedelem.

6.

Az iskolában sem keresem az öcsémet, pedig nagyszünetben ők is kivonulnak az udvarra. Ő se keres engem.

Nem emlékszem a falusi iskolaudvarra, csak a pestire. A pedellus minden télen felönti vízzel. Amikor befagy, délutánonként ott korcsolyázunk. Ahogy tavasszal és nyáron a fociba, a hokicsapatba se választanak be. Nem vagyok ügyes, pedig balettra

is be lettem íratva. Én vagyok az egyetlen fiú a csoportban. Közelről nézem a lányokat. Ők meg engem. Nem tart sokáig, a mesternő megtudja, hogy ellenforradalmár fia vagyok, eltanácsol. Úgyse lehetne belőle balett-táncos, mondja a nagyapámnak.

Kisztihand. Máris vesszük a kalapunkat.

Nekem is van kalapom, jelvények vannak rajta.

Fütyörészve ballagunk hazafelé ketten, kalaposak.

Járom az utam, macskaköves úton…

Sose akartam balett-táncos lenni, de a lányokat sajnálom. Ne törődj a nőkkel, titoknokom. Apádat is ők csukatták le. Nem azok, akiket megkefélt, hanem akiket nem.

Megjegyzem.

7.

A pesti iskolába csak fiúk járunk. Az osztályban hárman vagyunk kitűnő tanulók, Lovas Karcsi, Fejes Árpi meg én. Ők sose jönnek az utcára játszani, csak a rossztanulók. Alesec, Barna, Bánki és a Gregor Pityu. Vele gombfocizni szoktam. Abban nem vagyok ügyetlen. A rabló pandúrban gyorsan kell futni, mégis bevesznek, hogy én legyek a kém, akit utólérnek és elfognak.

Száztűvel vallatnak a légópincében.

A száztűt alkarra adják. Kétfelé csavarják a bőrt.

Valld ki a bűnödet!

Hökkenten hallgatják, hogy mérgeskígyókat szabadítottam a szovjetekre, aztán rakétás hátizsákommal átrepültem a határon.

Még, csillog a szemük, mást is valljál be!

Összehordok tücsköt-bogarat.

Már nem bántanak. Törökülésben ülnek köröttem a légópince betonpadlóján, pedig november van. Nagyanyám szerint er betűs hónapban okos gyerek nem ül le a földre.

Milyen bűnöd van még? Gyerünk! Mondd el mindet!

A spárgabilincset is leveszik rólam.

Akkor gondolok először arra, hogy remekíró leszek, mint Edgar Rice Burroughs, a Tarzan szerzője.

A Tarzan könyveket nagyapám könyvespolcán találom, a *Világirodalom klasszikusai* című sorozat vászonkötésű kötetei mögött, a

harmadik sorban, elfektetve. Jobban tetszettek, mint a Vadon szava vagy az Éneklő kutya Jack Londontól, pedig azokat is szeretem. A Tarzan és az aranyszőrű oroszlán mögött találom az Egy magyar fiú Kongóban című izgalmas regényt, Borbély László írta. Abból azt a részt mesélem, amikor kobrakígyót csempésznek az ágyamba.

Mi lett a kobrával?

Levágtam a fejét a bozótkésemmel, és megszöktem.

Be kéne zárjuk egy fáspincébe, hogy többet ne szökhessen!

Bezárhattok, de akkor holnap semmit se vallok be.

Hosszan súgdolóznak, végül elengednek.

Hazudtam a barátaimnak, gyónom meg másnap Pici néninek. Betolat az ablakból a szobájuk arany félhomályába. A sublótjukon álló Szűz Mária szobor fejéből arany tüskék állnak ki, azokra süt a nap.

Tessék, kölcsönadom neked.

Bordó kötésű, aranykapcsos könyvecskét nyom a kezembe.

VEZÉRCSILLAG AZ ÜDV ÚTJÁN.

Begyömöszölöm a rövidnadrágomba.

Imádságok vannak benne. Az elsőt háromszor olvasd fel hangosan, de a nagyanyád ne hallja. Ha imádkozol, Jézus megbocsátja a bűnödet.

Domborodó, színes képek vannak az imakönyvben. Nagyapám katonaládájába rejtem, a kivágott címerű zászlóba burkolva. Este kipukkad a villanykörte az előszobában, a lakásban sötét lesz, csak az előszoba dereng a gangról beszűrődő, sápadt lámpafényben.

Cseréld ki az égőt, Rudi!

A vécében tartjuk a nagylétrát, falra akasztva.

Szuszogva cipeli az öreg. Kitárja a létra lábát.

Tartsd, amíg felmegyek.

Lihegve mászik fel, imbolyog odafent.

Kicseréltem!

Kattan a kapcsoló, a körte sötét marad.

Kivágta a biztosítékot. Talpald meg!

Hozz egy gyertyát, titoknokom, ott van a jégszekrényen!

Meggyújtja a gyertyát, int, hogy kövessem a sötét fürdőszobába. Ropognak a csontjai, ahogy leguggol a mosdó alatt tárolt katonaládához. Felnyitja, kiveszi a zászlót.

Koppan az imakönyv a fürdőszobakövön.

Mi a rossebb ez?

Az én titkos könyvem, ahogy a tied a Tarzan.

Hosszan kutat a szerszámai közt. A láda aljáról kiemel egy harapófogót és egy vékony dróttekercset.

Ez jó lesz. Sárgaréz, megjegyzem.

Az előszobában kicsavarja a porcelán biztosítékot, bütyköl vele, visszacsavarja.

Felgyullad a villany.

Mehr Licht!

Ha nem akarják, hogy értsem, németül beszélnek.

Hol vagy te Goethe-hez, legyint a nagyanyám. Vén hülye.

Több fényt, magyarázza a nagyapám, ahogy visszakísérem a fürdőszobába. Ezek voltak a nagy német költő, Johann Wolfgang von Goethe utolsó szavai. De mire elhúzták neki a kárpitot, már nem látott mást, csak sötétséget.

Visszarakja a dróttekercset és a fogót a ládába, beburkolja a zászlóval az imakönyvemet, visszateszi azt is, becsukja a ládát.

Nincs vezércsillag, titoknokom, és az üdvnek nincs útja.

8.

Káin megnősült és várost alapított a bújdosás földjén, elsőszülött fiáról Énóknak nevezte el. Nagy fallal vette körül, így védte övéit az Úr haragjától. Gyarapodott a család, fejlődött a város. Káin azt hitte, Isten megfeledkezett róla, vagy talán meg is halt, és az ég már lakatlan odafent. De egy napon, amikor a városfalon kívül, az erdőben kedvére bóklászott, vaksi unokája vadállatnak nézte, nyilával meglőtte. Így halt meg, öregen. Ivadékaival később az özönvíz végzett. Te is így jársz majd, kisfú, ha nem térsz meg Jézus szerelmére.

Bűnös vagyok, tudom. Huszfilléreseket lopok a nagyanyám bukszájából. Frutti cukrot veszek rajta a trafikban. Tizenöt fillérbe kerül. A Stollverk csak tízbe, de az a fogamba ragad. Kapszlitekercset is veszek pisztolyomba. Vetkőző golyóstollra gyűjtök, amilyen a Pottok Palinak van. Forgatni kell a tollat, és a nő ledobja magáról a ruhát. Ezt is meggyónom Pici néninek. Hátra hőköl, mintha darázs csípte volna.

Paráznaság! Öt üdvözlégy!

Csak kettőt mormolok el a vécében. Ha én volnék isten, eggyel is beérném. Nagyapám szerint a vénlányok azért imádják Jézust, mert senki nem baszta meg őket.

Ezt a megbasznit nem értem.

Van még rá időd, mondja a nagyapám, és barackot nyom a fejemre.

9.

A pesti osztály sátrazni készül a nyári szünetben.

Te nem mehetsz.

Miért nem?

Mert a Zempléni Hegységben mérgeskígyók vannak.

Honnan tudod?

Jártam arra.

Te nem félsz a kígyóktól?

Én már semmitől se félek.

Akkor te is jöhetsz! Akit a rokona elkísér, annak a tábor nem kerül pénzbe.

Vonattal utazunk, aztán gyalog, hosszan. Mire a patakparti tisztásra érünk, a cuccunk már ott van. Gregor Pityu apja fuvarozza, Tefu teherautóval. Alsec apjával állítják fel a kölcsön kapott katonai sátrat, nekünk füvet kell gyűjteni. Arra terítjük az alvópokrócunkat. A felnőttek is velünk alszanak. Alsec apja még a nagyapámnál is hangosabban horkol. Odakúszom hozzá, befogom az orrát.

Elkapja a karom, üvölt.

Aláírom, csak ne az arcomat!

Mindenki felébred.

Semmi baj, pajtások. Alsec elvtárs rosszat álmodott. Feküdjetek vissza és aludjatok szépen.

Én mindig pestről álmodom,
nekem csak ő a Párizsom…

Kitárt karral siklok a Duna fölött. Nézem a hidakat, a Parlamentet, a Vámpalotát, ahol nagyapám dolgozott, amíg a kommunisták el nem bocsátották.

Titkos füzetembe írom a szavakat, amiket nem értek. Ott van a Ruszvurm is, ahol a légy jólesik. Ezt énekli nagymamám kedvenc színésze, Ajtai Andor a rádióban.

Oly jólesik a légyott este, a Ruszwurmnál…
Mint a mese, halk muzsika száll…

A folyón lapátkerekes kirándulóhajók és motoros vízibuszok járnak. A vízibusz is hajó. Nagyanyám olyanon visz gyereknapon a Margitszigetre, vattacukrot veszünk, ötven fillérért. Nagyapám nincs velünk. Minden vasárnap délelőtt szimpla kávét iszik a Gyöngyszem eszpresszóban. Csokornyakkendőt köt, vele van az ezüstfejű botja. Azt még nem adták el.

A kofahajók a Csepel-sziget felől jönnek, a Nagycsarnok melletti rakpartnál kötnek ki.

Csavarhajók, megjegyzem, propellerek.

A Kálvin téren már villanyrendőr van. Mikor elsős voltam, igazi rendőr állt a tér közepén, botjával integetve irányította a forgalmat. Most fent ül a kalitkájában, onnan kapcsolgatja az új közlekedési lámpákat pirosra, sárgára vagy zöldre. Kényelmesebb ülve dolgoznia, ahogy a villamos- és buszkalauzok is ülők lettek a fejlődés miatt.

Sirályok vijjognak alattam, mintha nevetnének.

Felébredek.

A patakhoz megyünk mosdani. A parton reggeli torna, utána kenyér parizerrel, nagy pohár tej. Délelőtt gombaszedés a nagyanyám irányításával. Minden gombát ismer. Pöffeteg, rókagomba, őzláb és tinoru. Ő főzi a vegyes gombapörköltöt a nagy bográcsban, amíg mi számháborúzunk. Vörösek a fehérek ellen. A rajzlapszeletre írt számokat spárgával kötjük a homlokunkra. Nincs égimádás, földimádás, faimádás. Nagyanyám osztja a pörköltöt. Bánki kétszer repetázik. Estére belázasodik, telehányja Alsec pokrócát. Alsec apja a nagyanyámat vádolja, hogy a gomba miatt. Kicipeljük Bánkit a sátorból a levegőre. Tanítőnőnk derékig levetkőzteti. Reszket a holdfényben. Alsec apja rávilágít a zseblámpájával. A hasa és a melle tele van rózsaszín kiütéssel. Rubeola, mondja a nagyanyám, otthonról hozta.

Másnap haza kell utaznunk a járványveszély miatt. Engem nem fenyeget, volt már rubeolám, bárányhimlőm, kanyaróm és mumpszom.

Most meg rákom van.

10.

Kérdem új rákásznőmet, mennyi esélyem lesz az általa javasolt terápiával, aminek nincs mellékhatása, mert nem méreg.

Hónapokat ígérhetek, Péter. Éveket nem.

Nem kértem, hogy bármit ígérjen.

Bassza meg.

Maradt egy adag kávém a főzőben, kitöltöm, beteszem a csészét a melegítőbe. Sárgarépát és karalábét hámozok magamnak, hogy megalapozzam az előírt fél kiló zöldségfogyasztásomat. Répát rágcsálva tolatok vissza a munkaodumba, be kell fejeznem a hagyatéki leltárt, végrendeletem része.

Mi marad utánam?

Egy viszonylag új gépkocsi és egy öreg túravitorlás.

Ingatlanom nincsen.

Az autót a feleségemre hagyom, a hajót a kisebbik fiamra. Mind a négy gyerekem kap majd részesedést a műveim jogdíjaiból. Nem alapítottam várost, mint Káin. Író lett belőlem, ahogyan kölyökként terveztem. Anyám nem hitt ebben. Nem gimnáziumba írat, szakmát akar adni a kezembe. Kéziszedő nyomdásznak tanulok.

Vinkelbe zárták énemet,
szorít a Ciceró keret,
megöltek!

Tizenöt évesen írom első verseimet. Az Iskolánk Hangja című újságunk közli le őket. Betűit mi szedjük, ötven példányban nyomtatjuk ki a szakközépiskola műhelyében.

A lányok egymás kezéből kapkodják a lapot.

A Horváth nagy költő lesz!

Nagyon lelkesednek.

Vadász Ili is smárol velem, pedig azelőtt felém se nézett.

Egy barátom szerint a betegségemet csak akkor győzhetem le, ha megértem, miért küldte rám a bajt az isten.

A nőkre kell gondolnom, akiket elhagytam?

De megint Pici néni meséjét löki elém a halál markában zsugorodó emlékezetem, pedig nem öltem meg az öcsémet. Nem én tehetek arról, hogy felnőtt korára skizofrén lesz, anyánk halála után zárt intézetbe kerül. Ott él tizenöt éve. Nem látogatom, igyekszem nem gondolni rá. A kastélyban megtanulom, hogy semmit ne érezzek iránta. Csak magamra számíthatok és a nagyszüleimre. Meg kell szöknöm innen. Hajnalban indulok, csikorgó hidegben. A kastélyban senki nincs még ébren. A nagykapu zárva van. Sikerül átmásznom a kerítésen. Átvágok a gesztenyeligeten, az alvó falun, ki az állomásra. A jegypénztár zárva van. Mindegy, úgysincs pénzem. Elbújok majd a vonatvécében. Fütyülve érkezik a vonat. Én Istenem, jó Istenem, add, hogy személyvonat legyen, mert a gyors nem áll meg. A szerelvény fékez. Álmos bakter baktat a füstöt püfögő mozdony elé a tárcsájával. Nincs más felszálló rajtam kívül. Félúton se járok, amikor az egyik kocsiból lekecmereg a kalauz.

Hova-hova, öcsi?

Pestre, a nagyanyámhoz.

Galléron ragad. Becibál az állomásépületbe.

Jó reggelt, főnök! Megint elcsíptem egy lelencet.

Nyílik egy ajtó, borzas, pizsamás ember bukkan elő.

Hogy az isten verjen meg, te Lajos! Még egy órát aludhattam volna, ha nem üvöltesz. Bependerít az ajtón. Rám csukja.

A mozdony sípol odakint, a vonat elpöfög.

Hegyek között völgyek között zakatol a vonat,
Én a legszebb lányok közül téged választalak!
Egy a jelszónk, tartós béke,
Állj közénk és harcolj érte!

Ezt már a többiekkel együtt énekelem a huzatos kapualjban. A napos felvonja a zászlót. Lobogva csattog az élénkülő, novemberi szélben.